

STRÖMSTAD AKADEMI

Nordiskt institut för avancerade studier

Nyhetsforum, Strömstad tvärvetenskapliga akademi

Innehåll

Redaktörens ruta.....	1
Ordförandens och rektorns månadsrapport	2
Åsa Morberg: Om skrivande	5
Åsa Morberg: Höjd riktålder.....	6
Åsa Morberg: Om skolbibliotek	6
Per Flensburg: Teman.....	8
Rune Wigblad: Abstrakt till maglev-konferens	11
Åsa Morberg: Upprop	11
Marylou Wadenberg: Kvartalsrapport från AU.....	12

Redaktörens ruta

R_e_d_a_k_t_ö_r_e_n_s_r_u_t_a Anders Gustavsson

Informatikforskare och rektor Per Flensburg och **didaktiker och styrelseordförande Åsa Morberg** rapporterar om aktuella händelser i Strömstad akademi. Morberg ger en presentation av bakgrunden till sitt skrivande i samhällsfrågor som vi ofta möter i Nyhetsforum. Hon pekar på att nyhetsforum behöver en ansvarig utgivare och redovisar aktuella tankar om höjd pensionsålder. Hon gläder sig över regeringens förslag om bemannade skolbibliotek. Flensburg reflekterar över kommande forskningsteman inom Strömstad akademi.

Företagsekonom Rune Wigblad skall tala om Maglev trains are enabling regional enlargement with socio-economic effects vid den internationella Maglevkonferensen i Malmö den 18-22 september.

I videoserien SAV nr 88 har **lingvist Jens Allwood** m fl presenterat Diskussion kring kommande antologi migration <http://stromstadakademi.se/SAV/SAV-88.pdf>

I videoserien SAV nr 91 har **företagsekonom Rune Wigblad** presenterat Sverige behöver bättre teknikvärderingarna några teknikexempel <http://stromstadakademi.se/SAV/SAV-91.pdf>

I videoserien SAV nr 92 har **Informatikforskare och rektor Per Flensburg** publicerat Varför är elektricitet så dyr? Ett fundamentalt feltänk? <http://stromstadakademi.se/SAV/SAV-92.pdf>

I Fri skriftserie nr 41 har **etnolog Anders Gustavsson** sammanställt abstract till föreläsningar som hölls vid Strömstad akademis vetenskapsfestival i Strömstad den 10-13 juni 2024 <http://stromstadakademi.se/FSS/FSS-41.pdf>

Redaktör: Anders Gustavsson
Layout: Per Flensburg

Försök att värva nya medlemmar till Akademien, inte minst yngre forskare. Skicka förslag till **rektor Per Flensburg**: per.flensburg@stromstadakademi.se

Jag önskar nya bidrag till augustinumret av Nyhetsforum med deadline den 27 augusti 2024 till anders.gustavsson@ikos.uio.no Sänd kortare artiklar, debattinlägg och/eller recensioner av ny vetenskaplig litteratur. Svenska bidrag skall ha en engelsk översättning. OBS: Filen ska vara i word eller open office format!

Sänd också bidrag till Akademin skriftserie Acta Academiae Stromstadiensis, AAS, till pete@wahrborg.se, videoserien SAV till: gudmundbergqvist@hotmail.com och Reprintserien SAR och Fria skriftserien till per.flensburg@stromstadakademi.se eller per@flensburgs.se

Ordförandens och rektorns månadsrapport

Juli-månads rapport av Per Flensburg, rektor, och Åsa Morberg, styrelsens ordförande

Vi vill återigen tacka för trevlig och stimulerande samvaro under vetenskapsfestivalen 10-13 juni 2024. Vi vill också tacka den lokala planeringsgruppen bestående av Lars Broman, Peter Frtzell, Sveza Filipova och Rosa Jörgensson. Det var ett gediget arbete med alla arrangemang som skulle ge tillfällen till social samvaro och ett intensivt nätverkande.

Samvaron mellan medlemmarna är sparsamt förekommande i akademien om man inte räknar webbmötena. Webbmöten ger dessvärre begränsad social samvaro. Kommunikation via webben har alltid sina begränsningar. Det vet vi alltför väl. Vi har inte ekonomi att träffas fysiskt kontinuerligt, vilket naturligtvis är synd.

Nu tar vi ett långt och härligt uppehåll fram till sensommaren eller till tidig höst. Seniorer tar väl ändå oftast ett litet sommaruppehåll, men många seniorer gör inte det. Som senior gör man precis som man vill. Vi har också verksamheten lite på sparlåga i Strömstad, men våra aktiviteter ligger absolut inte nere. Det finns faktiskt aktiviteter året om.

Vi lever alla under samma himmel men ändå har vi väldigt olika horisonter. Det märker vi när vi träffas till vetenskapsfestivalen. Det är det som är så roligt och spännande med våra möten i Strömstad akademi.

Årsmötet och det framtida styrelsearbetet – några noteringar

Vi klarade av årsmötet i stort sett utan problem. Det kan vi konstatera så här i efterhand. Sven Moosberg, våra ständige mötesordförande, genomförde mötet snabbt och med god säkerhet i föreningspraxis.

Vi presenterade styrelsens verksamhetsberättelse, som omfattar en beskrivning av föreningens verksamhet under det gångna året. Den ska också redogöra för antal styrelsemöten och antal medlemmöten. Utgångspunkten för verksamhetsberättelsen är protokollen från tidigare styrelsemöten samt den tidigare verksamhetsplanen. Genom verksamhetsberättelsen fick vi en bild av vad som faktiskt genomförts i föreningen. Vi har följt föreningens stadga.

Vår kassör John Fletcher presenterade allt som har med vår ekonomi att göra. Det uppstod en intressant diskussion om värdet av de boklager som föreningen äger. De är inte värda så mycket och beloppen justerades i balansräkningen. Vår budget är inte en spegelbild av verkligheten utan en ekonomisk plan med förhoppningar och förväntningar. John Fletcher fastnade inte i detaljerna utan försökte att se de stora linjerna. Han presenterade en genomtänkt och realistisk budget, ett stöd för oss i styrelsen för att uppnå våra verksamhetsmål.

Verksamhetsplanen som ska vara ett levande dokument beslutades också- Den beskriver hur verksamheten ska nå sina mål. Den ger en överblick och beskriver planerade aktiviteter under verksamhetsåret. Verksamhetsplanen knyter ihop mål och aktiviteter för hela föreningen i ett enda dokument. Verksamhetsplanen är vår guide som ger föreningens inriktning. I planen anges också vem som ansvarar för vad. Vi får följa upp med översyn av delegationsordning. Det behövs när vi beslutat om en ny stadga.

Vi har äntligen lyckats besluta om en ny stadga Det är glädjande att vi har en stadga som gäller vår nuvarande verksamhet. Stadgan är föreningens regler, och det framgår vad vår förening heter och vilket ändamål föreningen har, liksom vad föreningen har sitt säte. Nu får vi pröva och se om de fungerar och skulle vi behöva förändra stadgan, så är det nästa års årsmöte som gör det.

Vi fick också en etisk policy samt ett etiskt råd. Vi framför vårt varma tack till arbetsgruppen som bestått av Sten Phiipson, Peter Währborg, Peter Borenstein och Marylou Wadenberg. Den etiska policyn och de etiska principer ska ge oss vägledning och en grund och ramar för det etiska tänkandet och agerande. Det handlar förstas om att följa regler, normer, värderingar och lagar men det handlar minst lika mycket om att utveckla ett personligt och professionellt förhållningssätt. Skulle man kunna säga att de handlar om att ”göra gott”, ”inte skada”, ”vara rättvis”, ”respektera självbestämmande och integritet” förenklat uttryckt. Vi prövar och ser om det fungerar och fungerar de inte som tänkt är så får vi justera dem nästa årsmöte, eftersom vi valt att lägga beslutet där. Annars kan en styrelse mycket väl anta en etisk policy.

Valen tycktes gå på räls, men det blev ett efterspel med fullmakter och reservationer. Vi har försökt att agera juridiskt korrekt och det kommer en protokollsanteckning i årsmötesprotokollet. Valen styrs av föreningens stadga och av förra årets årsmötesprotokoll. Valberedningen har arbetat med utgångspunkt i dessa dokument. Fullmakt kan ges endast till en person och endast handla om en persons röst. Det är den som fått fullmakten som ska agera enligt fullmaktsgivarens vilja.

Vi gjorde också avslutningsvis ett snabbt konstituerande möte. Sten Philipson valdes till vice ordförande och det är glädjande. Stens kunnande och vetande i föreningspraxis blir ett bra stöd. Marylou behöver en vice sekreterare. Rune Wigblad har tillfrågats. Rune ställer alltid upp och vi hoppas att Rune kan tänka sig att anta detta uppdrag.

Lokalavdelningarna i Strömstad akademi – behöver vi dem? I så fall hur kan de arbeta?

Vi behöver ta tag i lokalavdelningarna efter sommaruppehållet. Vi vill ha kontinuerliga rapporter från samordnarna i lokalgrupperna till styrelsemöten. Så här ser lokalavdelningarna ut idag: Bodil Frisdal (Södra lokalavdelningen, Lund) Jens Allwood (Göteborgs lokalavdelning), Svesa Filipova (Strömstads lokalavdelning), Peter Fritzell tar över ansvaret från och med 2024 (Faluns lokalavdelning) och Marylou Wadenberg (Uppsalas och Stockholms lokalavdelning).

Lokalavdelningarnas syfte, mål och innehåll behöver troligen uppdateras, Det handlar naturligtvis också om vad ledamöter vill få ut av medlemskapet i akademien. Ska det vara så att aktivister är normen, och icke aktivister bryter mot förväntningarna på beteenden som gäller inom en social gemenskap i akademien? För min del får man använda Strömstad akademi på det sätt man vill och kan. Att likrikta och att föreskriva beteenden är absolut inte bra.

Det är fint med aktivister för verksamheten i Strömstad akademi, men har man ingen lust att aktivera sig så måste det också vara möjligt! I alla föreningar har det i stort sett alltid

funnits en del aktivister och andra som inte aktiverar sig. Målet kan vara att öka andelen aktivister, men de som inte vill, kan eller orkar aktivera sig måste också vara välkomna i Strömstad Akademi. Men det finns ju alltid en anledning till att vara med i Akademien och detta vill vi gärna veta för att ge bättre service till våra ledamöter. Skicka in en kort text till antingen per@flensburgs.se eller anders.gustavsson@ikos.uio.no.

Teman

Vid Vetenskapsfestivalen föreslog rektor att vi skulle ta fram olika teman inom vilka intresserade forskare samarbetar med specifika projekt. Det kan vara ett nummer av vår tidskrift, det kan vara en antologi, en föreläsningsserie eller något annat. Dessa teman är inte fasta utan de kan ändras allteftersom intresset varierar inom Akademien. Inom varje tema finns ett eller flera projekt. Som en första utgångspunkt tänker vi ha samma teman som vid Vetenskapsfestivalen i år och i fjol. Det beskrivs på annan plats i detta nyhetsforum.

Om teman fungerar kanske vi inte behöver några distinkta lokalgrupper eller så inkorporerar vi dem i tema-organisationen. Vi får avvakta och se vad som händer.

IT

Per och Marylou för en intensiv diskussion om hemsidan, om vi ska använda WordPress som är ett content management system (CMS) eller ett vanligt hemsidesprogram som de flesta webbhotell tillhandahåller. En tilltalande lösning är att ha en vanlig hemsida som vänder sig till allmänheten och ett CMS-system som vänder sig till ledamöterna i Akademien. Vi planerar ett byte i mitten av augusti. De som har stromstadakademi.se-adresser har fått besked om att de måste spara sina e-brev eftersom alla stromstad.se-brevlådor kommer att tömmas. Det är inget man kan göra något åt, dessvärre. Per har senare gjort två skisser. En extern sida <https://stromstadakademi.se> och en intern som ska heta <https://stromstadakademi.org>

Det är därför nödvändigt att så många ledamöter som möjligt går in på sidorna och ger sina synpunkter. Att lägga ner en massa arbete på att göra en väl fungerande hemsida och sedan mötas av en massiv kritik är inte roligt och uppmuntrar inte till några speciella ansträngningar.

På den interna sidan har vi infört ett diskussionsforum. Det finns i högerkanten på första sidan och kallas Forum. Se bild nedan.

The screenshot shows a web interface with a navigation menu on the left and a user profile on the right. The navigation menu includes links for SAV, SAR, SAP, Krönikor, and Tidskrift. The user profile shows the name Per Flensburg and a 'Logga ut' button. Below the profile is a 'Forum' section with a list of topics: 'Akademiens mål och syfte', 'Allmän diskussion', 'Hemsida', 'Teknikvärdering', and 'Tvärvetenskap och vetenskapsteori'. At the bottom left, there is a red error message: 'Logga ut? Obligatoriska fält är märkta *'.

Anvisningar för hur man använder det kommer att finnas på testsidan. Alla i styrelsen kommer att få ett konto där och om någon annan vill ha konto går det bra att ta kontakt med per@flensburgs.se. Det finns ett antal forum (diskussionsgrupper) upplagda redan, men det är enkelt att lägga till fler.

Åsa Morberg: Om skrivande

Om problem med ”var Åsa inhämtar sin information till sina artiklar och andra inlägg och varför Åsa inte sätter ut referenser i debattartiklar”

av Åsa Morberg, författare och debattör

Den här artikeln skrivs i egenskap av ”författare och debattör” så att Nyhetsforums läsare vet i vilken roll jag egentligen skriver. Jag har skrivit ett helt yrkesliv utan några som helst problem för mina läsare, men det går naturligtvis att skapa problem även av detta. Nu har vi ingen ansvarig utgivare för Nyhetsforum, men här hade det varit bra om vi haft det.

Ett antal epostmeddelanden har skickats till mig med frågor om vem jag har fått mina uppdrag av och i vilken roll jag egentligen skriver, när jag skriver i nyhetsforum. Intressant och tänkvärt!

Jag har olika roller när jag skriver i alla möjliga tidningar eller tidskrifter. Det erkänner jag verkligen glatt och villigt! De uppdrag jag har är mina alldeles egna uppdrag i två olika företag som jag äger. Det är inte något problem för andra läsare, men för Strömstad akademis läsare kan det tydligen vara problem.

Det är inte bara journalister som bidrar till innehållet i tidskrifter: Journalister skriver faktexter (notiser, artiklar och reportage) och åsiktstexter (ledare, krönikor, kåserier och recensioner). Läsare av tidningar eller tidskrifter skriver insändare och debattartiklar. Experter, opinionsbildare och politiker skriver debattartiklar. Det här vet vi alla.

När det gäller det vetenskapliga skrivandet som jag skriver som forskare är reglerna tydliga och då får man rätta sig efter dessa regler. Doktorsavhandlingen är gesällprovet och det är först därefter som man räknas som forskare. De vetenskapliga publikationstyper som man brukar räkna med är främst vetenskapliga tidskriftsartiklar, doktorsavhandling, licentiatavhandling, konferensbidrag, bok och bok-kapitel, rapport och working paper.

När jag skriver i vårt nyhetsforum så borde jag tydligen presentera mig, tycker en del läsare, så läsaren vet i vilken egenskap jag egentligen skriver just då. Jag skriver ofta artiklar och i olika tidningar och i olika tidskrifter, Jag har sedan länge skrivit bloggar åt såväl Lärarnas Riksförbund som åt Vi lärare och i dessa fora finns en presentation av mig och mitt skrivande på nätet. Det har aldrig någonsin varit aktuellt att skriva något mera i enskilda texter, eller att utveckla uppdraget. Jag debatterar i flera tidningar och inte heller där har någon klagat på att de inte vet vem jag är och i vilken egenskap jag skriver.

Jag skriver sammanfattningsvis i många olika tidskrifter men jag har aldrig blivit tillfrågad av någon om att presentera mig ytterligare vare sig i bloggar eller artiklar. Det kan man naturligtvis fundera över varför? Men jag utgår då ifrån att jag är känd och det behövs ingen CV varje gång jag skriver. Ingen har efterfrågat referenser till mina debattartiklar.

På Strömstad akademis hemsida finns min CV och den är öppen för alla att studera. Det är en kort version. Skulle någon vilja veta mera så finns den långa CV till allas beskådande från förra rektorsvalet och jag har även en uppdaterad längre version.

När det gäller debattartiklar redovisar jag inga referenser, utom i vissa specialfall! Mina källor är annars först och främst nytt från departementet, som är en mycket värdefull informationskälla. Jag läser regelbundet Skolportens dagsbrev och veckobrev Jag följer Skolverkets nyhetsbrev, Jag läser även Vi lärares information regelbundet. Jag är verkligen påläst när det gäller skola och lärarutbildning och har gott anseende när det gäller statlig styrning av skola och lärarutbildning.

Åsa Morberg: Höjd riktålder

Äldre har idag rätten att jobba kvar till 69 års ålder, men åldern kan komma att höjas?

Av Åsa Morberg, fil.dr i pedagogik och docent i didaktik.

Från utbildningsdepartementet kommer regelbundet pressmeddelanden. Vi arbetar i Strömstad akademi för seniorers rätt att inte kastas ut när man uppnått en viss ålder. Det här pressmeddelandet har en koppling till Strömstad akademis arbete.

Äldre har idag rätten att arbeta kvar till 69 års ålder. Den åldersgränsen kan komma att höjas i takt med riktåldern för pension. Regeringen anser att rätten att få jobba kvar, den så kallade las-åldern (lagen om anställningsskydd) ska kopplas till riktåldern för pension. Det verkar klokt tycker jag.

Regeringen anser att rätten att få jobba kvar, den så kallade las-åldern (lagen om anställningsskydd) ska kopplas till riktåldern för pension. En särskild utredare tillsätts nu för att titta på frågan.

I takt med att vi blir allt fler som blir allt äldre och behöver ha ett längre arbetsliv, då är det självklart att skyddsnetet också ska följa med, säger socialförsäkringsminister Anna Tenje (M).

Riktåldern för pension beslutas med sex års framförhållning och ska följa den ökande medellivslängden i Sverige.

Riktåldern styr inte bara när man kan ta ut allmän pension utan också till exempel hur länge man har rätt till sjuk- och arbetslöshetsersättning om man fortsätter i arbetslivet.

Vi vill ju att fler ska arbeta mera och då är det rätt och rimligt att rättigheten att få arbeta längre också följer med, Utredningen ska vara klar den 30 april 2025.

Om resultatet blir ett system som innebär att las-åldern höjs i takt med riktåldern för pension, kan den första höjningen ske tidigast 2032.

Lärosätena har ibland en policy för senior arbetskraft. Exempelvis Karolinska institutet har en sådan policy. En policy för seniorers möjlighet att få fortsätta sitt arbete borde alla lärosäten ha. Det skulle också SULF arbeta för.

Åsa Morberg: Om skolbibliotek

Alla elevers rätt till bemannade skolbibliotek, innebär troligen ett uppsving för bibliotekshögskolan?

Av Åsa Morberg, fil.dr, docent och ordförande i Strömstad akademis styrelse

Eftersom jag är ordförande i ett litterärt sällskap och sitter i styrelsen för DELS, det litterära samordningsorganet för alla litterära sällskap, har jag intresserat mig för frågan om skol-

biblioteken. Jag har följt nedmonteringen av skolbiblioteken med stor oro över tid. Ett pressmeddelande från Utbildningsdepartementet kom den 25 juli 2024 som handlade om elevers rätt till bemannade skolbibliotek.

Meddelandet konstaterade att Sverige befinner sig i en läskris och att utvecklingen behöver vända. Regeringen konstaterar att de bästa förutsättningarna för att lära sig läsa och skrivas ges med böcker, papper och pennor, De hänvisar till aktuell forskning. Vilken forskning anges inte. Regeringen konstaterar vidare att det förekommer att elever saknar tillgång till läroböcker, skönlitteratur och bemannade skolbibliotek och så är det dessvärre. Regeringen har nu beslutat om en proposition som ska stärka elevernas rätt till ett bemannat skolbibliotek. Det är ett lovvärt initiativ. Skolministern Lotta Edholm citeras först i pressmeddelandet, sedan Mathias Bengtsson, Kristdemokraterna, därefter kulturministern Parisa Liljestrand och sist Patrick Reslow, Sverigedemokraterna.

- Tillgången till skolbibliotek ser i dag alldeles för olika ut. Medan vissa elever har tillgång till ett fullt utrustat skolbibliotek med många böcker och en utbildad bibliotekarie har andra bara några få böcker i ett litet rum. Nu ser vi till att alla elever får tillgång till bemannade skolbibliotek
- Vi vet att de bästa förutsättningarna för att utveckla grundläggande färdigheter som att läsa och skriva, enligt forskningen, ges i analoga miljöer med analoga verktyg. Det vill säga, med böcker, papper och pennor. Trots detta förekommer det att elever saknar tillgång till läroböcker, skönlitteratur och bemannade skolbibliotek, så säger Mathias Bengtsson, utbildningspolitisk talesperson för Kristdemokraterna.
- Skolbiblioteken har också en mycket viktig roll i att höja elevernas kunskap om medie- och informationskunnighet för att stärka deras förmåga att söka, analysera och kritiskt värdera information. Läsning är också en viktig motvikt till mobilernas och de sociala mediernas allt mer framträdande roll i barns och ungdomars liv, säger kulturminister Parisa Liljestrand.
- Den tid som de flesta barn och unga ägnar åt läsning räcker inte för att de ska bli tillräckligt goda läsare. Att elever kan läsa och förstå vad de läser är grunden för lärandet i alla skolämnen och för att eleverna ska bli förberedda för vidare studier och yrkesliv, säger Patrick Reslow, skolpolitisk talesperson för Sverigedemokraterna.

Förslaget som regeringen lägger nu innebär att elever som huvudregel ska ha tillgång till skolbibliotek på den egna skolenheten. Skolbibliotek ska avse en samlad, gemensam och ordnad verksamhet och ha en särskild lokal. Dessutom föreslås att krav ska ställas på att skolbiblioteken ska vara bemannade. Observera att regeringen nu kräver utbildade skolbibliotekarier. Tidigare har det inte funnits specialutbildade bibliotekarier, utan lärare har bemannat biblioteken, möjligen med kompletterande kompetensutveckling. Skolbibliotekarier kan, tillsammans med lärarna, stärka elevers läsförmåga och läsintresse och så är det naturligtvis. Att skolbiblioteken är bemannade skapar också möjlighet för bibliotekarien att kunna arbeta aktivt och regelbundet med utbudet och miljön på skolbiblioteket. Det här innebär troligen ett uppsving för biblioteksutbildningen. Det syns inte finnas tillräckligt med utbildade bibliotekarier att tillgå idag för att bemanna alla skolbibliotek. Regeringen har inte angett om en skola skall vara av en viss storlek för att ha rätt till ett bemannat skolbibliotek. Det är naturligtvis en styrka för alla byskolor som saknar skolbibliotek.

Regeringen säger att varje huvudman också ska ha en biblioteksplan som bland annat ska precisera hur ändamålet med skolbiblioteket ska uppnås och beskriva hur skolbiblioteket ska fungera och bidra till elevernas lärande. Den statliga styrningen ger ändå de lokala huvudmännen påverkansmöjlighet. En biblioteksplan kan höja både verksamhetens kvalitet

och stärka likvärdigheten. Förslagen ska gälla för elever i förskoleklassen, grundskolan och motsvarande skolformer samt gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan.

Kostnaden för förslagen beräknas till 216 miljoner kronor under 2025 och 433 miljoner kronor från 2026 och framåt. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2025. Beslutet bygger på en överenskommelse mellan Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna.

Per Flensburg: Teman

Per Flensburg: Teman

Jag presenterade idén vid året vetenskapsfestival som en vision och jag utvecklade den vidare i förra nyhetsforum. Kritiskt i min vision är två saker:

1. Tvärvetenskap
2. Teman

Begreppet tvärvetenskap är komplicerat. Jag skrev om det i förra nyhetsbrevet. Det finns olika sorters tvärvetenskap men det viktiga är att man visar respekt för andra tankestilar. Man behöver inte acceptera dem, men respektera. Den vanliga föreställningen om att det finns en enhetsvetenskap måste bekämpas. Det finns några i akademien som inte respekterar andra åsikter. Vetenskap är alls inte det entydiga begrepp som en del tycks tro.

Det behövs således ökad kunskap om tvärvetenskap. Traditionell utbildning biter inte utan det måste ske i seminarier, förmodligen många av dem.

Det bästa sättet att introducera tvärvetenskap är förmodligen att bedriva det. Vi har gjort det i form av flervetenskap där flera vetenskaper penetrerar samma fenomen. I metodboken infördes ett mångvetenskapligt perspektiv där företrädare för olika vetenskapliga metoder diskuterade varandras synpunkter.

Problemet är att finna ett problem (domän, område, studie...) som ett antal ledamöter kan intressera sig för och är villiga att skriva något om. Ett sätt är att jag som rektor föreslår ett antal teman, ett annat att andra kommer med förslag och själva organiserar en undersökningsgrupp. Det senare har redan skett då Rune och några till har startat en aktion för att uppvakta näringsdepartementet ifråga om teknikvärdering. Jag kom med där som en galjonsfigur för att ge tyngd åt uppvaktningen.

Ett sätt kan vara att med utgångspunkt i de två senaste årens vetenskapsfestivaler identifiera möjliga teman. Jag skulle då i egenskap av rektor be nyckelpersoner skapa temagrupper inom sina områden. Det viktiga är att det finns flera vetenskaper representerade i varje temagrupp.

Teman 2023

Resurstillväxt – Per Staffan Boström

Solenergi – Lasse Broman m fl

Drogprojektet – Lennart Wettergren, Marylou m fl

Samarbete med näringsliv – Bengt Johannisson

Skolfrågor – Åsa Morberg, Marie Öhman

Lärarytbildningen – Carl Olivestam

Befolkningsfrågan – John Fletcher m fl

Invandring och kultur – John Fletcher, Cenab, Jens Allwood

Teman 2024

Makt – Anders Gustavsson m fl

Lärarytutbildning – Carl Olivestam

Byskolor – Åsa Morberg

Medicin: Kirurgi i olika former (Margareta, Peter F och Peter W)

Medicin: Droger (Lennart W, Marylou, m fl)

Forskning och förtroende – Bengt Johannisson

Resurstillväxt – Per Staffan Boström

Gängkriminalitet – John Fletcher

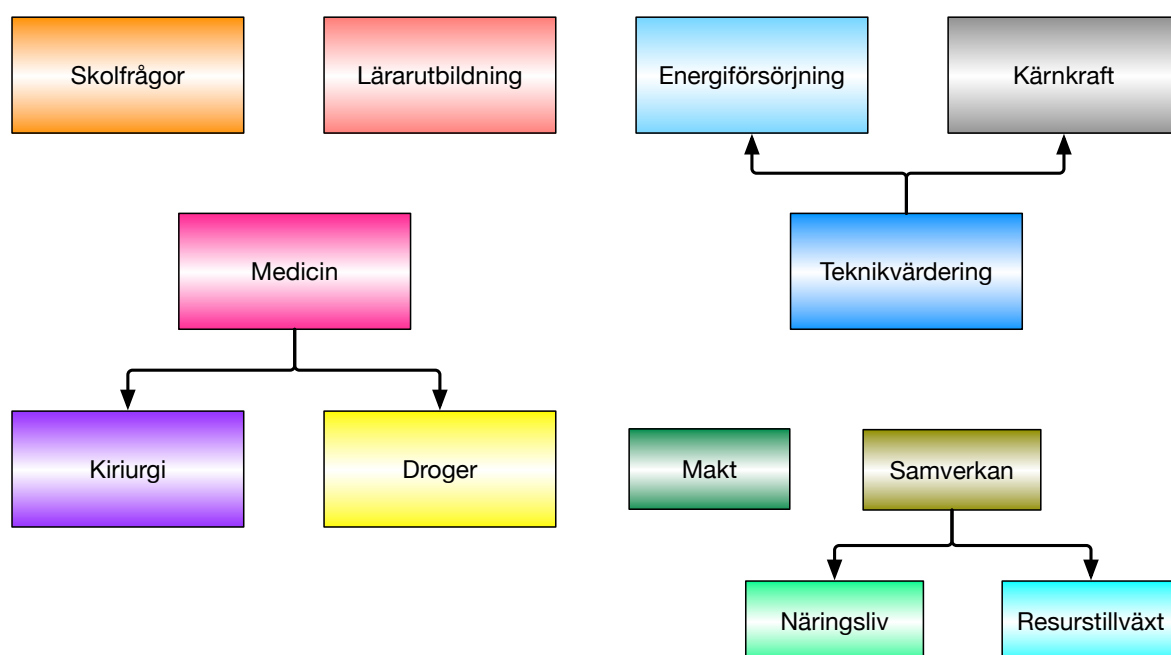
Teknikvärdering – Rune Wigblad, Carl Olivestam, Bengt Johannisson, Inga-Britt Skogh, Per Flensburg

Energiförsörjning – Göran Bryntse, Per Flensburg, Arne Fagerström, Agneta Sundström

Kärnkraft – Lasse Boman, Tomas Kåberger

Man ser ett antal större områden och några mindre.

När det gäller **skolfrågor** har Åsa skrivit en stor mängd debattartiklar om i stort sett allt inom skolan. Carl har specialiserat sig på **lärarytutbildningen** och det kan vara lämpligt att hålla dem isär. Så har vi ett område, **teknikvärdering**, som Rune tagit initiativ till och där det redan bildats en aktionsgrupp. Förknippad med denna är två grupper som sysslar med **energiförsörjning** och **kritik av kärnkraft**.

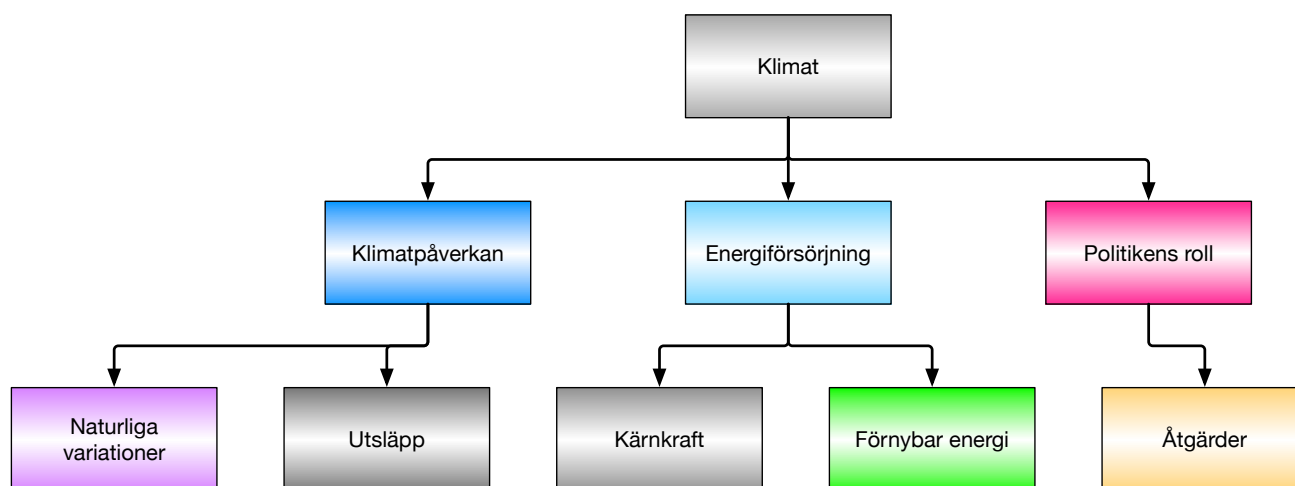

Inom **medicinområdet** har vi en uppdelning i **kirurgi** och **droger**. Men inom detta område har vi i huvudsak inomvetenskaplig forskning och det kan vara problem för vår tvärvetenskapliga profil. Dessutom har vi några mindre profiler: **Makt**, som är en uppföljning av vår senaste antologi. Ett annat tema handlar om **samverkan** där vi hittar Bengt Johannisson och kanske några till som sysslar med samarbete med näringslivet och så har vi Per Staffan Boströms projekt om **resurstillväxt**.

Det finns några teman som jag tycker vi borde ha, men där det inte finns några direkta intressenter. Jag tänker först på **klimatet**, där vi har tämligen hög kompetens, men inte gjort mycket av den. Jag skulle vilja beskriva sambandet som i bilden på nästa sida. Det är helt

enkelt en grov hierarkisk sammanställning av viktiga faktorer inom klimatet. Det som saknas är allmänhetens uppfattning och vad som påverkar den. Möjligen kan det komma in under politiken. Vad som är viktigt är också att bemöta klimatförnekarnas olika påståenden. Därför har jag med ett projekt som handlar om naturliga variationer. Här är dock så många olika feed-backloopar att det är omöjligt att avgöra hur hög CO₂-halten hade varit om människan inte släppt ut något eller i varje fall släppt ut väsentligt mindre. Här behövs matematiskt modellbyggande.

Delarna kring energiförsörjning, dvs kärnkraftens nackdelar och möjligheter med förnybar energi har vi haft föredrag kring. Ett område som jag inte fått med ovan är hur vi ska få elektriciteten att räcka till. Det handlar dels om att beskriva hur systemet fungerar idag (<http://stromstadakademi.se/SAV/SAV-92.pdf>) dels om vad man kan göra för att förbättra det.

Förutom klimatet är det ett annat tema jag menar måste vara med, nämligen **tvärvetenskap**. Jag har skrivit om det i förra nyhetsbrevet, men ska så småningom göra en mer utförlig artikel om det. Vi har naturvetare och medicinare på ena sidan som studerar naturen under antagande att detta kan göras på ett fullständigt objektivt och repeterbart sätt och så har vi historikerna som skriver berättelser som egentligen är tolkningar av observerade artefakter från förr i tiden. Längst ut har vi fenomenologerna och existentialisterna representerade av Gudrun, Bodil och undertecknad. Alla dessa måste förstå varandra, respektera varandra och inte hävda hegemoni. Men att få en medicinare att acceptera att Gudruns analys av makten är vetenskap är en synnerligen tuff uppgift. Emellertid måste det göras. Och vice versa!

Så låt oss starta en webinarier serie kring temat tvärvetenskap där vi gemensamt penetrerar begreppet och lär oss hur vi kan dra fördel av olika perspektiv på tillvaron! Info kommer senare.

Rune Wigblad: Abstrakt till maglev-konferens

Proceeding of Maglev 2024

Reference Number of Abstract 8003-A-2466 and Full paper 8527-A-2466

Maglev trains are enabling regional enlargement with socio-economic effects

Rune Wigblad, Professor Management, Skövde University and Strömstad Academy, Sweden
rune.wigblad@his.se

Mikael Thorsén, Railway Engineer, DSMG[1], Lund, Sweden

Mattias Svederberg, Electrical Engineer, DSMG, Katrineholm, Sweden

Abstract

Maglev trains with high top speed enable regional enlargement with short travel times. This paper explores two opportunities in Sweden/Denmark. The theoretical concepts are “borrowed size” [8] and “regional enlargement” [7], i.e. benefits from shorter travel times.

A scientific ex-post analysis of the Oresund bridge reveals an increase in daily commuting [11]. The commuting figures are largely a result of Swedes helping to “plug gaps in the Danish service sector” as well as new professional roles in niche industries.

Because of the lower numbers of commuters in early years after the Bridge opening, that the Knudsen & Rich [11] evaluation was based on we adjusted it and this gave the Oresund bridge a payback time of 17 years. 73% of the commuting benefits derive from labor market effects, i.e. mostly increased commuting. Such an Oresund bridge effect appears when commuting time is less than 45 minutes due to a “threshold” effect, [17] which is present in our cases.

Conclusion: With maglev train from Gothenburg to Copenhagen/Malmö the socio-economic payback time is estimated to be shorter than for the Oresund bridge.

Policy recommendation is to start investigations in maglev Feasibility studies in Sweden

[1] DSMG = Den Skandinaviska MagnettågsGruppen. <https://www.dsmg.se/>

Åsa Morberg: Upprop

Upprop till alla ledamöter i akademien! Tillsammans i glädje mot gemensamma mål! Skriv en kort berättelse om varför Du är med i Strömstad akademi!

Åsa Morberg, styrelseordförande i Strömstad akademis styrelse

Vi i ledningen av Strömstad akademi arbetar kontinuerligt med marknadsföring av Strömstad akademi och vi prövar olika saker för att öka medlemsantalet och stärka akademien en enskild medlem.

Vi ska nu försöka att samla korta berättelser på vår hemsida om varför man är medlem i Strömstad akademi och framför allt vad medlemskapet kan ge. Vi ska nu pröva detta som en marknadsföringsåtgärd. Vi i ledningen tror på det goda exemplet och den goda modellen.

En sådan positiv berättelse kan man naturligtvis lägga upp på olika sätt. Författaren har givetvis full frihet. Det som är intressant är exempelvis när i tid man blev medlem och hur

man valt att utnyttja sitt medlemskap. Det ska inspirera andra kolleger att ansluta sig till Strömstad akademi. Det är det övergripande syftet med berättelserna.

Det finns säkerligen olika sätt att använda sitt medlemskap och alla goda exempel är välkomna! Man behöver exempelvis inte alls vara en s.k. aktivist, utan man kan mycket väl vara medlem och glädjas åt att behålla de sociala kontakterna med akademiker.

Många väljer att bli medlem i Strömstad akademi för att fortsätta att ägna sig åt sin forskning, i samarbete med andra forskare. Har man förlorat sin affilering vid sin högskola/universitet är Strömstad akademi ett alternativ eller ett komplement.

Anledningarna till varför man är medlem i Strömstad akademi är naturligtvis flera och det är bara bra. Här låter vi mångfalden komma fram. Många av våra ledamöter har varit medlemmar länge. Anledningarna till att man valde att bli medlem är säkerligen många olika. Berätta om dem för andra som har funderingar på att ansluta sig till Strömstad akademi.

Välkommen med Dina texter till rektor och prorektor. Skicka dem via epost: perflensburg@gmail.com, anders.gustavsson@ikos.uio.no

Vi i ledningen tackar för Ditt bidrag och gläds åt att läsa om motiven för att man är medlem!

Marylou Wadenberg: Kvartalsrapport från AU

Sammanfattning av arbetet i arbetsutskottet/AU Strömstad akademi första halvåret januari - juni 2024.

Marylou Wadenberg

Arbetsutskottet (AU) har under första delen av denna 6-månadersperiod bestått av Per Flensburg – rektor, Åsa Morberg – styrelseordförande, Anders Gustavsson – pro-rektor, och Jens Allwood – vice styrelseordförande. På AU:s möte den 20 mars meddelade dock Jens Allwood att han önskade avgå som vice ordförande med omedelbar verkan. Detta berörs i korthet nedan¹. Styrelsens och AU:s sekreterare Marie-Louise/Marylou Wadenberg, och kassören John Fletcher deltar också. AU har digitalt möte (via google meet el. zoom) som regel 1ggr/månad.

Dagordningen för mötena har bl a haft följande punkter/rubriker:

- Minnesanteckningar från föregående möte
- Vetenskapsfestivalen i juni
- Årsmötet i juni
- Uppdatering av stadgarna - förberedelser att ta till årsmötet för beslut
- Interimistiska etikgruppen – etisk policy/kod/råd – förberedelser att ta till årsmötet för beslut
- Ekonomi
- Hemsidan
- Lokalavdelningarna
- Medlemmar – rekrytering/avgift
- Övriga frågor

Övergripande information;

¹ Jens Allwood avgick med omedelbar verkan, som angetts ovan, från sin post som vice ordförande i samband med ett AU-möte den 20 mars i år. Posten var därefter vakant fram till Akademiens konstituerande möte som följde efter årsmötet den 10 juni 2024. Då valdes Sten Philipson till ny vice ordförande. Jens Allwood har även frånträtt sin post som styrelseledamot. I samband med detta lämnade även Elisabeth Ahlsén sina poster som vice sekreterare och styrelsesuppleant, respektive.

AU arbetar mellan Akademiens årsmöten, som är det högsta beslutande organet, på uppdrag från Styrelsen och effektuerar löpande Årsmötets och Styrelsens beslut. Möten är oftast virtuella (via plattformen google meet el. zoom), och startar med en kort genomgång av föregående mötes minnesanteckningar. Därefter går man igenom de olika punkterna på dagordningen och diskuterar hur ärenden har avancerat sen förra mötet/lägesbedömning. Baserat på detta tar man sen beslut om hur man bör gå vidare i de olika frågorna. Vissa beslut kan bara tas vid styrelsemöten. I såna fall bereder AU dessa frågor inför närmast uppkommande styrelsemöte. Ibland kan det bli fråga om ställningstagande/beslut per capsulam. Detta kan ske via utskick från AU till Styrelsen där Styrelsen ombeds ta beslut, alternativt via Styrelsen själv om en fråga inte hinner beredas under ordinarie styrelsemöte.

Ansvar för de olika huvudpunkterna fördelas mellan de personer som ingår i AU, översettligt enligt följande (ansvarsområden kan ibland skifta vid behov):

- Rektor, Per Flensburg, har tillsammans med pro-rektor och delvis Ordförande, ansvar för planering av Akademiska Högtiden, och Vetenskapsfestivalen i Strömstad. Rektor ansvarar för handhavande av vissa uppgifter (som t ex ledamotsförteckningen).
- Rektor och Prorektor (se nedan) ansvarar även för arbetet med hemsidan samt med layouten av Nyhetsbrevet.
- Rektor och Prorektor ansvarar också, tillsammans med Ordförande, för kontakten med Strömstad kommun, samt med Strömstads gymnasium.
- Prorektor, Anders Gustavsson, har tillsammans med Rektor, övergripande ansvar för: planering av Akademiska högtiden/vetenskapsdagarna och föreläsningar. Prorektor ansvarar därutöver, inom ramen för Redaktionskommittén, för skriftserier/antologier, samt för Nyhetsbrevet/Nyhetsforum.
- Kassör John Fletcher ansvarar för ekonomin i AU och Akademin i stort.
- Vice ordförande har tillsammans med Ordförande ansvar för Styrelsemöten och för Årsmöten tillsammans med Rektor och Prorektor. Tidigare vice ordföranden Mariana Back fortsätter att ha ansvar för: lagringen av Akademiens dokument på Google Drive, rekrytering av ledamöter för bidrag med krönikor i Strömstads tidning.
- Ordförande i Strömstad akademi, Åsa Morberg, och också sammankallande i AU, har ansvar för Styrelsemöten och också för Årsmöte tillsammans med Rektor, Prorektor och vice ordförande, samt har ett samlat grepp kring alla stående punkter i Akademin på dagordningen (se ovan).
- Arbetsgrupper (löpande) har i vissa fall huvudansvariga utanför AU som då rapporterar främst till Åsa Morberg och Anders Gustavsson. Lokalavdelningarna, med Göteborg och Falun som hittills mest aktiva, bjuder in till möten och Webinar kring olika ämnen. Dessa presenteras sedan på Hemsidan (<http://stromstadakademi.se/wp2/>) och i förekommande fall i videoserien SAV och på Akademiens YouTube-kanal.

Viktiga arbetsresultat under detta första halvår:

Förutom löpande arbete, har viktiga frågor för AU under första halvåret 2024 ffa varit:

Att förbereda frågor och motioner inför styrelsemöten den 6 mars, och 7 maj, 2024.

Sten Philipson och rektor, Per Flensburg, har (med visst bistånd från förre rektorn Lars Broman) arbetat fram ett förslag till stadgeändringar att tas till årsmötet i juni för beslut.

Sten Philipson har även (som sammankallande i interimistiska etikgruppen), och i samråd med AU, sammanställt ett förslag till etisk policy/råd att tas till årsmötet i juni för beslut.

Det har av olika skäl förekommit svårigheter i kommunikationen med valberedningen inför årsmötet.

*Kopplat till deras avgång från tidigare förtroendeuppdrag hade Jens Allwood och Elisabeth Ahlsén ingivit reservationer mot val/omval av vissa personer till förtroendeposter. Dessa kommunicerades inte tydligt under årsmötet. Av den anledningen hölls ett extrainsatt AU-möte den 27/6 där man diskuterade hur man på ett korrekt sätt skulle hantera dessa 2 reservationer. Utfallet av detta möte framgår av texten i årsmötesprotokollet.

I övrigt har diskussioner förekommit kring:

- Arbetet med hemsidan
- Hur man kan kommunicera inom Akademin på bästa sätt – respektera adekvata email/sänd-listor
- Lokalavdelningarnas arbete
- Rekrytering av nya ledamöter
- Ekonomi generellt/ministeruppvaktning för bidrag/hur hantera kostnader för publikationer (som t ex antologier)

Övriga frågor

1. Ledamöter är aktiva med bidrag/krönikor till Strömstads Tidning, och planering av aktiviteter i sociala medier pågår.
2. Flera ledamöter, som tex Rune Wigblad, deltar löpande i debatter i riksmedia.
3. Flera projekt/arbetsgrupper är aktiva.
4. Lokalavdelningarna är generellt aktiva

AU har under första halvåret 2024 haft möte via google-meet/zoom: den 15/1, 12/2, 27/2, 20/3, 8/4, 22/4, 27/5 och 27/6.

Marylou har fört minnesanteckningar under AU:s möten. Dessa har granskats av Åsa Morberg och därefter mailats till AU:s medlemmar, och till kassören John Fletcher.

Marie-Louise Wadenberg

Åsa Morberg

Sammanställt

Granskat